י: כל המנחות פרק ראשון מנחות

והרי זריקה כו' ותנן זרק בשמאל פסול ולא פליג רבי שמעון אמר **אביי פליג בברייתא.** תימה לאין זה [1] גם בתשבוה בשום מקום ועוד הקשה ה"ר יעקב מאולינ"ש אמאי [2] פליג רבי שמעון הני דלא כתב בה אלא כהונה מ"מ אתיא מהיקשא דזאת התורה דאמר לקמן בפוף התורה (דף פב.) וזבחים פרק דם חטאת (דף פח.) מה חטאת פינה בתה אלא מן החולין וביום וכידו הימנית אף כל כו' ופרין ידו הימנית מדלבנה כר כר מנה נפקא דכל מקום שנאמר אצבע וכהונה פינו אלא אלא אמר רבא. במנחות בפ"ק (דף ו:) יד יד לקמיצה בפרשת מנחת שביר כתיב על תנוך אזן הימנית ועל בהן יד הימנית ועל בהן רגלו הימנית וקרא יתירא הוא דמתרגם תתם ויקמצר רבא יד המזרח אזן לנ"ש למיגמר יד דקמיצה מינה שהתם כימין וכיסה כתיב יד בקמיצה ומתם כפו מתנה למה לי. יד בקמיצה לקידוש קומץ. נבלי שרת שיהא כימין שיאכלו הכלי שהוא מקדש כי בידי הימנית ולמאן דאמר נמי דבעי קידוש קומץ. לאיכא למולי דפליגי תתם נמלוכים דר"ש. ואיכא למ"ד הכל מודים בקומץ שנתן קידוש וכי קאמר ר"ש שלא כבלי שרת כשירה בהקטרה קאמר אם נטלו תחתן מלי שרת לאחר שקדשו והקטירו ביחד. בשמאל אכשורי מכשר. לקדש הלא מדף קדיש הקומץ מקבלת הדם דמכשר לה רבי שמעון בשמאל מאי טעמא דר' שמעון. המכשר הקטרת קומץ שלא כבלי אם העלו לגזבח בידי אחר קרא המנחה קדש קדשים הוא בחטאת וכלתם לחטאת ואם לאחר לו בא לעובדה ביד עובדה בימין בחטאת ובאשם דמה ביד ימין בחטאת שנרקה ולא כבלי ובשיל ימין דבחטאת בה אלנע בהכהנה. (זבחים כד: כה.). **כחטאת ובאשם.** לחכי אתקש מעמה בחטאת ואלאם שאינן שרים בהלמוקין (זבחים יא.). **בא לעובדה ביד.** הקטרת קומץ שבאין במקום אריקה. גיד שלא קדשו כבלי (זהלין נב:) בהלכת הקטרת ביד שלא כבלי (זבחים יא.). **עובדה בימין.** שהקומץ בה בזריקה דם חטאת שבאין ביד ימין ובמנחה בכלי. ד"שלא לעובדה בכלי. ד"שלא לעובדה בכלי. לחולך הכלי שקדשה בעוזה. בחטאת לחזנה ולאין ימין בחטאת בהמה אלא מן הכלי על הלפים. בזריקה דם חטאת שבאין בכלי לחזנה שתרה בכתרת אצבע דלא כתיב אצבע אלא בחטאת. וכבדה בחטאת לדרש בכל הנמנים מון חטאת לחמרין לקמן בפרק שני (שם כד:) זרק בשמאל פסול ר"ש מכשיר מון חטאת. חטאת דרש מכשיר מון חטאת. בחטאת דרש בכלי אצבע ובכהנה בעבודה בחטאת בכלי אצבע ובכהנה בעבודה בימין ובכל אצבע ובכהנה בעבודה בימין ובכל אצבע ובכהנה בעבודה בימין ובכל אצבע ובכהנה בעבודה בימין. כל מזריקה בזבחים לא כתיב בה אצבע אלא כתוב מון חטאת (שם זבחים יא.). **הוראל ואמר** ר"ש. בפ"ק דמנחות (ג.) כתיב אם אחטא מנחת חטאת שעטה אמן ולבונה שלא יהא חטאת שכבר ומתמי מה לא הטעיה אלא יהא קרבנו מהיכר, אלא קמ"ל שמלל תתכבר בה. קא משמע לן. יד יד דלבה בם ה.). **שלא יהא קרבנו מהדור.** שלא תהא המנחה נלה (לעיל ד.).

מסורת הש"ס

ע) [ובריכון כ:]. ב) [ובר"ש. ג"ק. ג) כשמאל. ג"ק. ד) לקמן ט. [ובחים יח. כב. ה) [נעליו. וס"ג]. ו) [שוטה יד.]. ז) ג"ק מחי'. ח) [ויקרא כז. ט) ג"ק הקומץ. ג"ק. י) משמלת דמימון חיה. ג"ק. כ) ג"ל מליקה. ל) כ"ר"ש דכהוכה. ג"ק. מ) שיך למילף מלמת. ג"ק. נ) דהיינו היקשא מעמת נוסיה מנ"ש. ג"ק. ס) וכך נתמן פלוג. ג"ק.

מוסף רש"י

זרק בשמאל פסול דברי שמעון מבשיר. לשאר כל הזבחים קמלי דלא כתב בהו אלנע אלא הרקו מכהנים, אבל מריקה מעמת מוהה ר"ש מלאמר בשמאל ותנן אלא הכא דאמר רבא. במנחות בפ"ק (דף ו:) יד יד לקמיצה בפרשת מנחת שביר כתיב על תנוך אזן הימנית ועל בהן יד הימנית ועל בהן רגלו הימנית וקרא יתירא הוא דמתרגם תתם ויקמצר רבא יד המזרח אזן לנ"ש למיגמר יד דקמיצה מינה שהתם כימין וכיסה כתיב יד בקמיצה ומתם כפו מתנה למה לי. יד בקמיצה לקידוש קומץ. נבלי שרת שיהא כימין שיאכלו הכלי שהוא מקדש כי בידי הימנית ולמאן דאמר נמי דבעי קידוש קומץ. לאיכא למולי דפליגי תתם נמלוכים דר"ש. ואיכא למ"ד הכל מודים בקומץ שנתן קידוש וכי קאמר ר"ש שלא כבלי שרת כשירה בהקטרה קאמר אם נטלו תחתן מלי שרת לאחר שקדשו והקטירו ביחד. בשמאל אכשורי מכשר. לקדש הלא מדף קדיש הקומץ מקבלת הדם דמכשר לה רבי שמעון בשמאל מאי טעמא דר' שמעון. המכשר הקטרת קומץ שלא כבלי אם העלו לגזבח בידי אחר קרא המנחה קדש קדשים הוא בחטאת וכלתם לחטאת ואם לאחר לו בא לעובדה ביד עובדה בימין בחטאת ובאשם דמה ביד ימין דמנחת אלנע ולא כבלי ובשיל ימין דבחטאת בה אלנע בהכהנה. (זבחים כד: כה.). **כחטאת ובאשם.** לחכי אתקש מעמה בחטאת ואלאם שאינן שרים בהלמוקין (זבחים יא.). **בא לעובדה ביד.** הקטרת קומץ שבאין במקום אריקה. גיד שלא קדשו כבלי (זהלין נב:) בהלכת הקטרת ביד שלא כבלי (זבחים יא.). **עובדה בימין.** שהקומץ בה בזריקה דם חטאת שבאין בימין וכבדה בחטאת לדרש בכל הנמנים מון חטאת לחמרין לקמן בפרק שני (שם כד:) זרק בשמאל פסול ר"ש מכשיר מון חטאת. חטאת דרש מכשיר מון חטאת. בחטאת דרש בכלי אצבע ובכהנה בעבודה בימין ובכל אצבע ובכהנה בעבודה בימין ובכל אצבע ובכהנה בעבודה בימין. כל מזריקה בזבחים לא כתיב בה אצבע אלא כתוב מון חטאת (שם זבחים יא.). **הוראל ואמר** ר"ש. בפ"ק דמנחות (ג.) כתיב אם אחטא מנחת חטאת שעטה אמן ולבונה שלא יהא חטאת שכבר ומתמי מה לא הטעיה אלא יהא קרבנו מהיכר, אלא קמ"ל שמלל תתכבר בה. קא משמע לן. יד יד דלבה בם ה.). **שלא יהא קרבנו מהדור.** שלא תהא המנחה נלה (לעיל ד.).

שיטה מקובצת

ז) והרי זריקה דלא כתיב בה. זבחים דף כד) בל הסוגיא: ב) דתניא זרק בשמאל ותשאר מחיק: ג) וחד לקידוש קומץ לר"ש כו' פרש"י בפ"ב דקתני מר. עד א) קבל בשמאל פסול ר"ש מכשיר. ואית מאי קאמר דשמאל מכשיר ר"ש אין לומר אחר שקמצו בימינו נתנו בשמאל ונכיחו בכלי שרת דבא לא מכשיר ר"ש כדאיתא בפ' הקומץ רבה קבל בימינו נתן לשמאלו. יחזיר לימינו בדי ר"א ר"ש וחכ"א כיון נתנו לשמאל מוכלהו ומפרש ר"ש משום דבעי לאקדושי

בכלי וכיון שנתן לשמאל נעשה כדם שנשפך מן הצואר לרצפה ואסור שהוא פסול בכלל דר"א ר"ש לא בעו קדוש אלמא מאן דבעי קידוש כלי בעי שנתנו לשמאל פסלו ואם כן היכי קאמר הכא דבשמאל מכשיר אפילו מאן דבעי קידוש לכך נראה דלא מיירי הכא אלא באחרות הכלי ולא בכתינת הקומץ. מהרש"ם: ד) קומץ בשמאל אכשורי מכשר יד יד כו' לקמיצה נוסה מדהיודה בריה דר' חייא ונקרא השאר נמתק). לפירוש הר"ר אלחנן הזרוע קושית הר"ר יעקב דאורליינש דהך מגיא דהכא סבירא לה דדבר הלמד בבר"ש אינו אינו תוכר מלמד בהיקש דפליגי בה מר זוטרא ורב פפא בפ' איזהו מקומן וגרסי' ספר הרי זריקה ואין לומר הכינו מהיקשא דזאת התורה שהרי אין בחטאת מנ"ש דאצבע אצבע אחיא ותו לא דלפיכך שאר קדשים מחטאת מהיקשא דזאת הכהנה ב"כ ואינו אלא מכל דבר דדבר הלמד בבר"ש תוכר ומלמד בהיקש דהא עובדה בימין בחטאת היקש הוא ותשאר בימין בר"ש דרוזה

ע) [ובריכון כ:]. ב) [ובר"ש. ג"ק. ג) כשמאל. ג"ק. ד) לקמן ט. [ובחים יח. כב. ה) [נעליו. וס"ג]. ו) [שוטה יד.]. ז) ג"ק מחי'. ח) [ויקרא כז. ט) ג"ק הקומץ. ג"ק. י) משמלת דמימון חיה. ג"ק. כ) ג"ל מליקה. ל) כ"ר"ש דכהוכה. ג"ק. מ) שיך למילף מלמת. ג"ק. נ) דהיינו היקשא מעמת נוסיה מנ"ש. ג"ק. ס) וכך נתמן פלוג. ג"ק.

תורה אור השלם

ו. לא תאפה חמץ חלקם נתתי אותה מאישי קדש קדשים הוא כחטאת ובאשם: ויקרא ז ז

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה לקדוש קומץ היכא דמקדש:

שיטה מקובצת (המשך)

לישב הסוגיא אליבא דר"ע אפי' לר"ח חוזר ומלמד בהיקש מהו קשה לפי' ר"ת דגריס והרי מליקה אבל זריקה לכ"ע פסולה בשמאל הא ליהודה בריה דר' חייא זריקה בשמאל כשר (רק) [והא] קאמר עובדה בשמאל כאשם וגם לפי' הר"ר אלחנן קשה דסוגיא זו אתא בפ"ד דבר הלמד בבר"ש אינו חוזר ומלמד בהיקש הא לר"ח חוזר ומלמד זריקה בשמאל פסולה והא ליהודה בריה דר' חייא איתא ליה חוזר ומלמד אפ"ה קאמר דזריקה בשמאל כשרה דע"ל ליהודה בריה דר' חייא לא ס"ל כר"ע דדרים מה חטאת אינה באה אלא ס"ל החולין ובידוי היסנית אלא ס"ל בר"א דדרים מה חטאת מקדש בבלוע בשרן דם חטאת אבל יפין לא ילפינן מינה הלכך לא ילוף יהודה בריה דרבי חייא יפין משאר קדשים מחטאת. מהרי"ם: ט) דאמר יהודה: ן) ובחיה בבתוניתן ואי קשיא לוחיב מקמיצה: ן) דשמאל פסל בה מקדש קדשים היא ומיהת במנחה נמתק: ס) מכשיר ר"ע אקידוש קא ראלי אקמיצה לא פליג ר"ש דבמינא יפין בדאיתא לקמן שאלו את רבי זו מגין בר (ופליגי תרי אמוראי בגמרא) ויחיבת לקמן נמתק: ם) כלי כיון דקמצו מכלי: ן) שיה בהעלאה ע"ג המזבח וקאמר: ף) ולרב נתמן נמי דאמר בר קדוש קומץ שמעון ליה דמכשיר בשמאל ויהא קידוש קומץ בכנתה בקבלה בהם ותנא קבל בשמאל פסול ר"ש מכשיר ניסת ר"ש של מהרי"ם ומהרי"ן: ץ) תיבה עובדה נמתק: ק) קדש קדשים ואות ר' נמתק: ר) בחטאת דביד יפין תיבות דחטאת לבד בימין נמתק ניא עובדה בימין ובקטירה כמחטאת דם דחטאת שהוא בידו ומשו ובעיא יפין דכתיב ביה ונתן ב) אצבעו ובהנה ולקח הכהן מדם החטאת באצבעו ונתן ומהדר ר"ש דבימין הוא דאמר ר' שמעון כל מקום שנאמר אצבע אינו אלא ימין ומי אמר ר' שמעון דזרק בשמאל כשר בשאר קרבנות קאמר דזריקתן בכלי אבל חטאת דמתנתה באצבע מודה ור"ג אמרינן בברייתא בפ"ב דזבחים באצבעו ונתן מלמד שלא תהא מתנתו אלא בימין: בא לעובדה להקטירה בכלי שבעבוד ניתנה ע"ג האישים עובדה בשמאל מזריקה אשם שהוא בכלי ולא באצבע דמכשיר רבי שמעון [זריקה] בשמאל משום דלא כתיב אצבע בראמרי לעיל דזרק בשמאל פסול ר"ש מכשיר הקטרת קומץ במנחה בנגד דריקת דם במזבח ראשם לאי דוקא אלא לישנא דקרא נקיט והשתא נפקא לן קמיצה בימין ובהכא נפקא הכל עבודתה מנחה דעשות ביד ימין בעי דכתיב ביד ימין בעי זה משנה בשים מקום: מז) כאורליינש (מאי סרינן) אמאי לא פליג (מאי סרינן) דלמא הא דלא פליג ר"ש בזריקה לאו משום דכתיב כהוכה אלא מהיקשא דזאת התורה כו'. מהרי"ם: יז) ראמר ביסוי דאתי מליקה: יח) חיבות אי נמי גרים מלק נמתק: יט) דחולין דבימין אפילו לר"ש מרסתיב: כ) ומסני כ"ש כהוכה כבי כו' כמי שפיישתי ברים פירקין ר"ל הא דבע"ג יפין בעוף הינו להאה ומיצוי דהם במקום זריקה דבהמה אבל מליקה דהוי במקום שחיטה לא בעי ימין מליקה נמי לא בעי ימין. מהרי"ם: כא) ברש"ש בהרא דליף שלא בהכשירו מכהכשירו ומליג עליה בחדא דמלק בשמאל: כב) סמל כיון: כג) ר"ש בקבלה א"נ לישמעינן פלוגתייהו בתרוייהו ורי"א מי דהיינו הא דתנן בזבחים קבל בימינו ונתן לשמאלו יחזיר לימינו אלא ר"ש ור"ע משום דזריקה בעי ימין קאמר יחזיר לימינו דאל"כ אמאי יחזיר לימינו. מהרי"ם: כד) מגר"ש דאצבע: כה) דהיינו היקשא ותשאת נופיה: כו) בקבנתרס לחיבה: כז) ניחא ליה לפרושי: כח) ומיניה הוא דילפינן:

כ) ברש"ש שלפנינו ליתא לשון זה לך כן הוא הגירסא ברש"ש ובתו"ס רבינו בלות יא: ב) נראה מ"ל דכתיב ביה אלנע וכהוכה ולקח הכהן כו'.

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com